

LOS EN LUCHTIG MET AJOUR

DOOR ELS SAVENIJE EN MARIE-JOSÉ HOUBEN

Hoe maak je een los en luchtig weefsel? Niet te veel draden per centimeter, dat is de tip die Els Savenije herhaaldelijk geeft. Dan hebben de draden de ruimte om zich te voegen en blijft een wollen weefsel ook na de krimp van het wassen nog lekker soepel. Er is letterlijk ruimte voor openingen in het weefsel. In ajourweefsels zorgt de techniek voor gaatjes in het weefsel. Daardoor vergroot een ajourbinding het luchtig effect van een los weefsel. Wever en docent Els Savenije heeft heel wat mogelijkheden hiermee onderzocht.

Els Savenije

Els Savenije volgde na de 'K' opleiding, een voormalige docentenopleiding textiele werkvormen, elf jaar lang cursussen bindingsleer bij een professionele weefster. Met het computerprogramma ProWeave ging in de jaren '90 een wereld aan mogelijkheden voor haar open.

Vanaf dat moment volgt ze opleidingen: van een speciale bindtechniek tot stoffen ontwerpen, druk- en verftechnieken, zijdeschilderen, tekenen en vilten. Komt ze speciale weeftechnieken tegen, dan duikt ze daar nog steeds met enthousiasme in. Ze volgt een cursus of pluist de techniek zelf helemaal uit.

INSPIRATIE

Els: "Mijn hoofd is vaak een grote bak met ideeën. Soms heb ik moeite om te kiezen wat ik nu weer ga doen. Van een museumbezoek of zomaar iets in de tuin maak ik foto's of een tekening. Die bewaar ik. Als ik dan iets nodig heb, ga ik op zoek in mijn ideeënboekjes of mijn computer. Zo ook met het project 'Vlinder'. In het Missiemuseum in Steijl bevinden zich laden vol met opgezette insecten uit alle delen van de wereld. De insecten hebben schitterende kleuren en tekeningen, voor mij is dat een grote inspiratiebron. En dan zie je opeens overal vlinders. Momenteel geef ik weer een uitgebreide cursus bindingsleer over de ajourbinding aan een groep enthousiaste cursisten. Zij stimuleerden mij ongewild om de techniek nog verder uit te diepen."

VLINDER IN AJOUR

"Voor een goede kennis wilde ik een omslagdoek weven. Die moest soepel en luchtig zijn, omdat ze vaak in en uit de auto stapt en de doek dan snel kan omslaan. Ik koos voor dunne wol met zijde (1500 m/100 gram). Dunne wol weeft je altijd lossere dan katoen of linnen, met minder draden per centimeter (in dit geval 12 draden/centimeter). Je weeft ook minder inslagen per centimeter. De geweven wollen stof mag absoluut geen plank worden!" De vlinder in ajour is geweven op 23 schachten.* In het volgende artikel is een omschrijving opgenomen voor een variant van de vlinder op 8 schachten.

Ajourweefsel op 4 schachten in cottoline

Wanneer je een foutje maakt in je weefsel, dan zie je dat de inslagdraad een 'sprongetje' over een paar kettingdraden maakt. Doe je dat vaker, dan ontstaat er een patroontje met flotteringen. Bij deze binding maak je daar gebruik van. Bij een ajourbinding spelen de kettingen/of inslagflotteringen een grote rol, zij bepalen het flotterende patroon en ook de textuur van het weefsel. Onder een ajourbinding valt de gerstekorrel, de Huck lace, Zweeds kant, de Spot bronson en Atwater Bronson lace.

Je kunt de diverse ajourbindingen ook combineren, waardoor in een weefsel in het ene deel de kettingdraden flotteren, in het andere de inslagdraden of een combinatie ervan. Door variaties in de rietdichtheid, het gebruik van materiaal en kleur kunnen bijzondere weefsels ontstaan.

Kleurgebruik geeft allerlei mooie effecten, bij een weefsel in één kleur valt vooral het reliëf op. Dat is onder meer goed te zien in het blauwe shirt in Triaxiale Bronson lace. Het ontwerp is gemaakt op een raster van een triaxiaal. Zo'n raster heeft een zeshoekige structuur met driehoekige openingen.

MATERIAAL

De ajourbinding wordt van oudsher in linnen of katoen geweven. Maar waarom geen combinatie van materiaal of iets heel ongebruikelijks zoals een combinatie van wol en zijde of een ketting van pitjeskatoen en een wollen inslag? Twee materialen met een ander krimpprocentage kunnen verrassende resultaten geven. Hetzelfde weefsel in wol of linnen ziet er totaal anders uit, zeker na het wassen.

WAAR JE OP MOET LETTEN

Het ajourweefsel heeft een ondergrond van een linnenbinding en voor het patroon een aantal ketting- en/of inslagflotteringen. Als er veel plaatselijke flotteringen zijn naast de linnenbinding, dan houdt de linnenbinding de inslag tegen, maar soms ook niet! Probeer de inslagen die veel flotteringen bevatten wat rustiger aan te slaan, eerder aan te schuiven, voor een evenwichtig weefsel.

Daarnaast moet je er rekening mee houden dat een groepje flotterende draden meer krimpt dan de grondbinding, de linnenbinding. Je kunt van dit gegeven dus ook gebruik maken. Maak altijd eerst een proeflap en was de helft om de krimp te berekenen en het weefsel te kunnen beoordelen. Na het wassen komt het ajourweefsel pas tot zijn recht.

Els adviseert een stevige spanning op de schering te zetten, maar ook weer niet te strak. Het garen rekt en

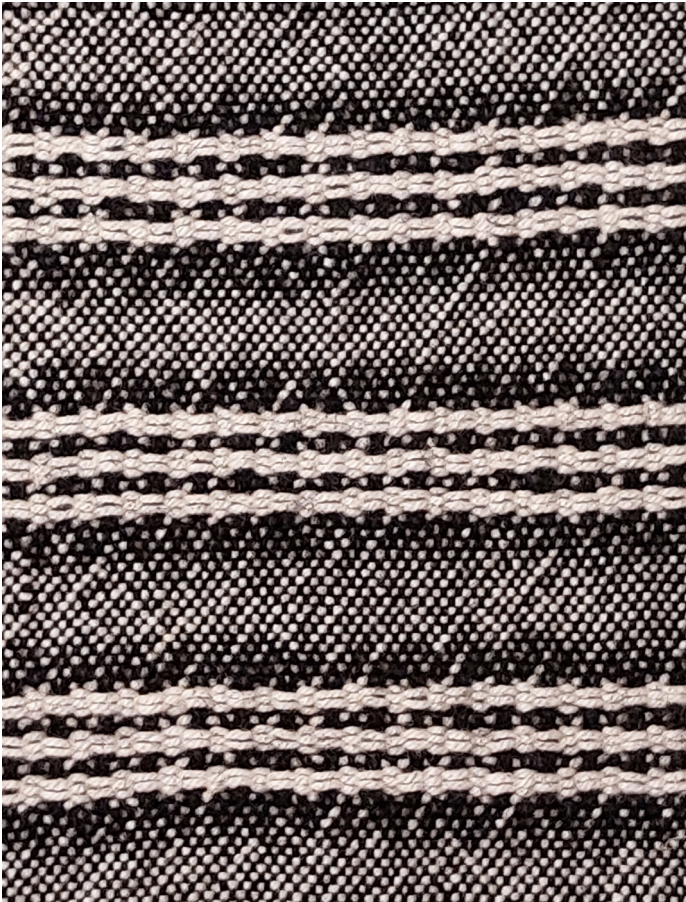
Fluffy Brighton Honeycomb op 16 schachten in katoen

Ajourweefsel op 8 schachten met katoenen ketting. Inslag links katoen en rechts wol, na het wassen

Vlinder in Bronson lace op 23 schachten

Ajourweefsel met ketting van pitjeskatoen en inslag van wol

Hetzelfde weefsel in in wol (zwart-wit) en katoen (groen-wit)

beweegt mee tijdens het weven. Zij gebruikt een strekker, een breedtehouder. Dan staat er niet zoveel spanning op de kantdraden en is er minder kans op draadbreuk.

LOS EN LUCHTIG

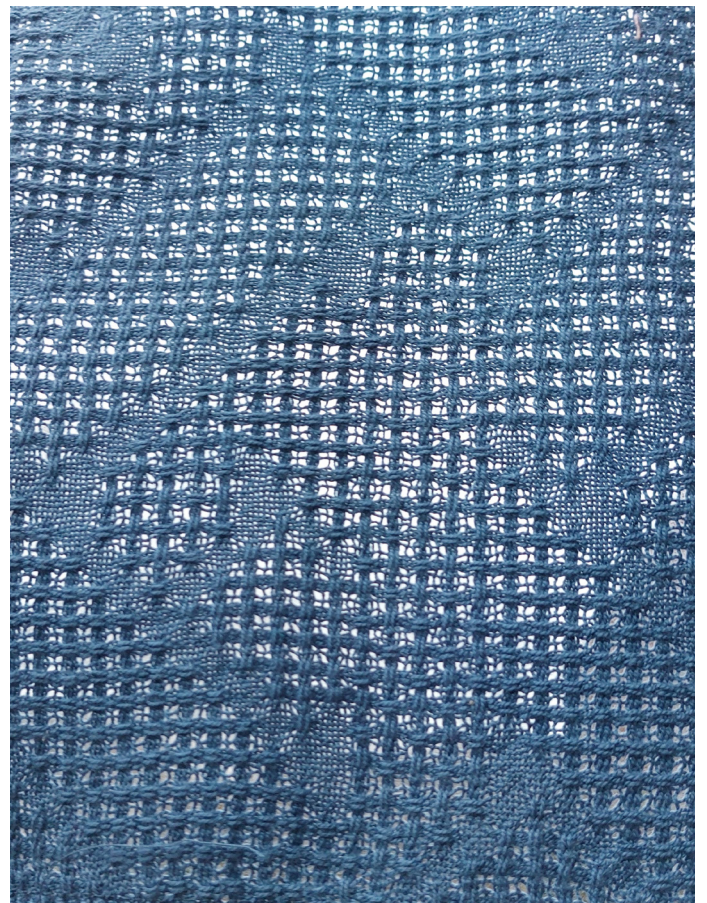
Ajour is slechts een van de vele opties om een los en luchtig weefsel te maken. Natuurlijk heeft Els ook nog andere technieken gebruikt. Van de voorbeelden die tijdens het interview ter sprake kwamen, viel de luchtigheid van één weefsel in het bijzonder op. Els maakte voor een kleinkind een badcape in Brighton Honeycomb op 16 schachten. Ondanks de dunne katoenen draden (Ne 16/2) koos ze ook hier voor een niet te dichte rietrijging van 14 draden/cm, waardoor de draden de ruimte kregen om een eigen weg te zoeken. Daardoor werd de vrolijk gele babydeken heerlijk fluffy.

En daarmee zijn we weer terug bij het begin van dit verhaal. Wil je je weefsel los en luchtig houden? Let dan – naast alle andere punten waar een wever rekening mee moet houden – óók op je rietdichtheid. En maak een proefweefsel.

***De WIF voor de vlinder op 23 schachten staat op de website van WEEFNETWERK.**

Leestip: voor het ontwerpen met veel schachten is het werkboek Exploring Multishaft Design van Bonnie Inouye een aanrader¹⁾.

¹⁾ loftyfiber.com/products/exploring-multishaft-design

Triaxal bronson lace - weefsel tegen het licht gehouden